

МАКУДАШЫЛДЫ

ОшМУнун Окуу-усулдук бирикмесинин
Координациялык кеңешинин төрагасы,
доцент Р.Н. Арапчаев
2025-жылдын " 05 " 07

БЕКТЕМИН

Ош мамлекеттик университетинин ректору,
профессор Г.К. Кожобеков
2025-жылдын "

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

ОРТО КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН БИЛИМ БЕРҮҮ СТАНДАРТЫ

АДИСТИК: 060110 Лабораториялык диагностика

Квалификациясы: Лаборант-техник

Ош– 2025-жыл

Ош мамлекеттик университетинин окуу-методикалык бирикмесинин медициналык билим берүү багыттары боюнча тармактык комитетинин жыйынында, 2025-жылдын "14" май, № 7 протоколу менен 060110 Лабораториялык диагностика адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү стандарты каралды.

Ош мамлекеттик университетинин окуу-усулдук бирикмесинин Координациялык кеңеши тарабынан жактырылды. Ош мамлекеттик университетинин Окумуштуулар кеңешинде бекитүүгө сунушталган 2025-жылдын "30" июнь, № 9 протоколу. Ош мамлекеттик университетинин ректордун № 3426 буйругу менен бекитилген.

Билим берүү стандартына чет элдик төмөнкү эксперттерден бүтүмдөр алынган.

1. Курбанова Д.И. – Андижан мамлекеттик медициналык институтунун фармакология, клиникалык фармакология жана медициналык биотехнология кафедрасынын башчысы, медицина илимдеринин кандидаты, доцент.
2. Турдалиева Г.Ч. – Б.Н. Ельцин атындагы КРСМУнин биохимия кафедрасынын ага окутуучусу.
3. Хандамов Д.А. - Ташкент химия-технологиялык институтунун органикалык эмес заттардын химиялык технологиясы факультетинини аналитикалык, физикалык жана коллоиддик химия кафедрасынын башчысы, х.и.д., доцент.

МАЗМУНУ	Бети
1-БӨЛҮМ. Жалпы жоболор	4
2-БӨЛҮМ. Кыскартуулар	5
3-БӨЛҮМ. Терминдер	6
4-БӨЛҮМ. Колдонуу чөйрөсү	7
5-БӨЛҮМ. Билим берүү программасын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү жана эмгек сыйымдуулугу	8
6-БӨЛҮМ. Негизги билим берүү программасын иштеп чыгууга жана ишке ашырууга талаптар	9
7-БӨЛҮМ. Билим берүү программасынын бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн мүнөздөмөсү	10
8-БӨЛҮМ. Билим берүү программасын өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына талаптар	12
9-БӨЛҮМ. Билим берүү програмасын ишке ашыруунун шарттарына талаптар	14
10-БӨЛҮМ. Билим берүү программасынын базалык окуу планынын <u>үлгүсү</u>	20
1-тиркеме. Орто кесиптик <u>билим берүү</u> боюнча базалык окуу пландарындагы жалпы эмгек сыйымдуулугунун бөлүштүрүлүшү	22
2-тиркеме. Орто кесиптик <u>билим берүү</u> боюнча базалык окуу пландарындагы милдеттүү дисциплиналардын циклдер боюнча бөлүштүрүлүшү жана эмгек сыйымдуулугу	23
3-тиркеме. Базалык окуу планынын дисциплиналарынын каталогу	24

1-БӨЛҮМ. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

060110 Лабораториялык диагностика адистиги боюнча даярдоонун билим берүү стандарты ОшМУнун ректорунун буйругу менен бекитилген.

060110 Лабораториялык диагностика адистиги боюнча билим берүү программасынын билим берүү стандарты орто кесиптик билим берүүнүн талаптарын эске алуу менен ОшМУда иштелип чыгып, бекитилген.

ОшМУда иштелип чыккан билим берүү стандарты (мындан ары – билим берүү стандарты) мамлекеттик билим берүү стандарттарына теңештирилген болуп, орто кесиптик билим берүүнүн талаптарынын бирдиктүү структурасына ээ жана аларга билим берүүнүн биримдигин жана сапатын, көзөмөлдүн объективдүүлүгүн камсыз кылуу жагынан өз функцияларын аткарууга мүмкүндүк берет, ошондой эле ишке ашырылып жаткан билим берүү программасын өнүктүрүүгө конкреттүү талаптарды белгилейт.

Ушул билим берүү стандарты негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн шарттары жана натыйжаларына карата талаптар Мамлекеттик орто кесиптик билим берүү стандарттарынын тиешелүү талаптарынан төмөн эмес.

Лабораториялык диагностика адистигинин ББС төмөнкү тараптардын катышуусу менен иштелип чыккан:

Жумушчу топтун төрайымы:

1. Жакиева В.Т. - **Лабораториялык диагностика** адистигинин НКББП жетекчиси;

Мүчөлөрү:

I. Медколледж курамынан:

2. Орозалиев Н.Б. - “Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу;

3. Каримова Н.А. – “Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу

4. Макамбаева Г.Б. - “Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу

5. Нурматова Н.Д. - “Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу

II. Колледждердин окутуучулары:

6. Абдыкадырова Р.К. – Ош медициналык колледжи окутуучу;

7. Боркулова А.К. – Ош медициналык колледжи окутуучу;

8. Садирова Г.Б. - Ош медициналык колледжи окутуучу.

9. Арынова Айгул Эргешовна – Ош КОУнин медициналык колледжинин окутуучусу;

10. Абдымаликова Минура Маннаповна – Ош КОУнин медициналык колледжинин окутуучусу.

III. Иш берүүчүлөр:

11. Насыров Абдымомун Насырович – Кыргыз республикасынын улуттук илимдер академиясынын “Тоо физиологиясы жана медицинасы” институтунун микробиология, вирусология жана иммунология лабораториясынын кызматкери;

12. Исакова Г.Б.- Ош шаардык клиникалык ооруканага караштуу лабораториясынын башчысы;

13. Бургошова М.С. - Ош шаардык балдар инфекциялык ооруканага караштуу лабораториясынын башчысы;

14. Жусупова Б.К. - Ош облустар аралык бириккен клиникалык ооруканасы, лаборатория башчысы;

15. Абдиллаева Г.Ж. - Ош облустар аралык бириккен клиникалык ооруканасынын дарыгеры, лаборант;

IV. Чет элдик ЖОЖдордон:

16. Апекина В.А. – Курск ш. ОБССМ “ КШТЖКО” лабораториянын башчысы;
17. Арапбай уулу С. – Курск ш, ОБССМ “ КШТЖКО ” дарыгер;
18. Мамедова Р.Р. - Курск ш, ОБССМ “ КШТЖКО ” дарыгер;
19. Кемельбаева Галия Талгатовна –Казакстан республикасына караштуу Талды-Коргон жогорку медициналык колледжинин окутуучусу;
20. Ахмедов Марифхан Маматханович Өзбекстан Республикасы Пахтаабад медколледжинин директору.

Ушул Билим берүү стандарты Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 18-июлундагы № 243 “Кыргыз Республикасынын орто кесиптик билим берүү уюмдарынын потенциалын жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу боюнча чаралар жөнүндө” Жарлыгына, КРдин Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 21-ноябрындагы №654 “Мамлекеттик орто окуу жайларга өзгөчө статус берүү боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө”, 2024-жылдын 5-февралындагы №45 “Мамлекеттик жогорку окуу жайларга өзгөчө статус берүү боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин айрым токтомдоруна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” токтомдоруна, 2023-жылдын 11-августунда кабыл алынган “Билим берүү жөнүндө” мыйзамына, 2024-жылдын 8-июлу №371 “Кыргыз Республикасынын башталгыч, орто жана жогорку кесиптик билим берүүсүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын макетин бекитүү жөнүндө”, Кыргыз Республикасында квалификациялардын улуттук системасына, квалификациялардын улуттук алкагына, квалификациялардын Европалык системасына, квалификациялардын тармактык алкактарына, кесиптик стандарттарга таянат, ОшМУнун Уставына жана билим берүү стандарты бекитилген учурда колдонуудагы ченемдик-локалдык документтерине ылайык келет.

Бул билим берүү стандартын иштеп чыгуу, бекитүү жана өзгөртүү тартиби ОшМУда билим берүү стандарттарын иштеп чыгуу, бекитүү жана өзгөртүү жөнүндө жобосу менен жөндөлөт.

2-БӨЛҮМ. КЫСКАРТУУЛАР

- МББС**- мамлекеттик билим берүү стандарты;
- ББС** - билим берүү стандарты;
- ПЦК** – предметтик циклдык комиссия;
- ДМЧА** - ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдар;
- ДПУ** - дарылоо-алдын алуу мекемеси;
- ЖКББ** - жогорку кесиптик билим берүү;
- НКББП** - негизги кесиптик билим берүү программасы;
- ЖКК** - жалпы кесиптик компетенция;
- КК** - кесиптик компетенциялар;
- ЖК**-жалпы компетенциялар;
- ОН**-окутуунун натыйжалары;
- ОКББ** - орто кесиптик билим берүү;
- ОУБ** - окуу-усулдук бирикме;
- ОПК** - окутуучу-профессордук курамы;
- ОСКС** - объективдүү структураланган клиникалык сынак;
- СИЖМК** - социалдык-инсандык жана жалпы маданий компетенциялар;
- ТК** - тандоо курсу;
- ОБССМ** – областтык бюджеттик саламаттык сактоо мекемеси;
- КШТЖКО** – Курск шаардык тез жардам клиникалык ооруканасы.

3-БӨЛҮМ. ТЕРМИНДЕР

Орто кесиптик билим берүүнүн аталган өз алдынча иштелип чыккан билим берүү стандартында төмөндөгү термин жана аныктамалар колдонулат.

- **академиялык чынчылдык** - билим берүү программаларын өздөштүрүү жана билим берүү ишмердүүлүгүн жүргүзүүдө, анын ичинде жазуу иштерин аткарууда (тесттер, курстук иштер, рефераттар, диссертациялар), өз позициясын билдирүүдө жана окуу процессинин катышуучуларынын ортосундагы мамилелерде жүрүм-турум стандарттарын белгилеген баалуулуктардын жана принциптердин жыйындысы.

академиялык эркиндик - студенттердин, мугалимдердин чыгармачылык өнүгүүсү үчүн шарттарды түзүү жана окутуунун инновациялык технологияларын жана методдорун колдонуу максатында тандоо дисциплиналары боюнча билим берүүнүн мазмунун, окутуунун кошумча түрлөрүн жана окуу-тарбия ишин уюштуруу боюнча аларга берилген ыйгарым укуктардын жыйындысы.

- **базалык окуу планы** – багыт же адистик боюнча студентти кесипке даярдоону ишке ашырган толук окуу мезгилиндеги дисциплиналарынын каталогу (мындан ары окуу план). Окуу планы милдеттүү компонентти камтыйт (базалык жана ЖОЖдук (адистештирилген)), милдеттүү дисциплиналарды жана студенттердин тандоосу боюнча дисциплиналарды окутууга бөлүнгөн кредиттердин санын жөнгө салат, практиканын мөөнөтүн жана түрлөрүн белгилейт;

- **билим берүүнүн дистанттык формасы** – маалыматтык технологиялар жардамы менен өз алдынча билим алуу (аралыктан окутуу) формасы;

- **билим берүүнүн онлайн формасы** - реалдуу убакыт режиминде маалымат технологияларынын жардамы менен аралыктан (узактан) билим берүү;

- **компетенция** – белгилүү бир тармактын натыйжалуу продуктивдүү ишмердүүлүгү үчүн зарыл болгон, окуучуну (окуп жаткандарды) билим берүүгө даярдоодо, алдын ала берилген социалдык талаптар (ченемдер);

- **кредит** - негизги кесиптик билим берүү программасындагы эмгек сыйымдуулугун ченөөнүн шарттуу өлчөмү;

- **негизги билим берүү программасы** – шайкеш келген багытты даярдоо боюнча билим берүү процессин ишке ашыруунун максатын, күтүлүүчү натыйжаларды, мазмунун жана уюштурууну регламенттөөчү, окуу-методикалык документациялардын жыйындысы;

- **окутуунун жыйынтыгы** - негизги билим берүү программасы /модуль боюнча окутуунун жыйынтыгында алынган компетенция;

- **окутуунун кредиттик технологиясы**– кредиттерди топтоо менен студенттин тандоосуна жана дисциплиналарды окуунун ырааттуулугун өз алдынча пландаштырууга негизделген окутуу;

- **өз алдынча иштелип чыккан компетенциялар** – стандартты иштеп чыгуучулар тарабынан киргизилген компетенциялар;

- **семестрдик окуу планы** - белгилүү бир академиялык мезгилде окуу процессин уюштуруу үчүн кызмат кылган окуу планы (анын ичинде семестрде окутуучулардын окутуу ишмердигинин эмгек сыйымдуулугун эсептөө);

- **студенттин жекече окуу планы** (СЖОП) - студенттин семестр үчүн окуу программасын аныктайт, ал семестрге сунушталган окуу дисциплиналарынын негизинде түзүлөт;

- **тандоо дисциплиналары** – социалдык-экономикалык өнүгүүнүн өзгөчөлүктөрүн жана тигил же бул региондун керектөөлөрүн эске алуу менен билим берүү уюмдары тарабынан

белгиленген кредиттердин алкагында тандоо компонентине киргизилген студенттин жекече даярдыгын чагылдырган окуу дисциплиналары;

- **тармактык билим берүү формасы** – билим берүү программасынын бир нече билим берүү уюмдары тарабынан ишке ашырылышы;
- **учурдагы ченемдик-ички жоболор** – ушул жобону ишеп чыгуу учурунда колдонулуп жаткан ченемдик-ички жоболор;
- иштиктүү баарлашуу жана өзүн-өзү уюштуруу (самодисциплина), стандарттык эмес кырдаалда креативдүү жана сынчыл көз караш менен мамиле кылуу;
- **STEAM көндүмдөр** – илим, заманбап технология, инженерия, искусство, математикалык көндүмдөрдү калыптандыруу.

4-БӨЛҮМ. КОЛДОНУУ ЧӨЙРӨСҮ

4.1. Билим берүү стандартында (мындан ары – билим берүү стандарты – ББС) орто кесиптик билим берүүнүн **060110 Лабораториялык диагностика** адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын иштеп чыгууга жана ишке ашырууга коюлган талаптардын жыйындысы көрсөтүлөт.

4.2. ББС **060110 Лабораториялык диагностика** адистигинин билим берүү программалары боюнча адисти даярдоонун талаптарын белгилейт жана анын жыйынтыгы менен аталган адистик боюнча **Лаборант-техник** квалификациясы ыйгарылат.

4.3. **060110 Лабораториялык диагностика** адистиги боюнча билим берүү программасына даярдоодо билим берүү технологияларын ишке ашыруу үчүн өз алдынча иштелип чыккан орто кесиптик билим берүү стандарты НКББПнын курмындагы базалык окуу пландарын, окуу дисциплиналардын, практикалардын жумушчу программаларын жана мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын программаларын иштеп чыгууда негиз болуп берет.

4.4. ББСнын негизги колдонуучулары болуп төмөнкүлөр саналат:

- **060110 Лабораториялык диагностика** адистиги боюнча билим берүү программасына даярдоонун негизги билим берүү программаларын иштеп чыгуудагы, иш жүзүнө ашыруудагы жана окутуудагы уюштуруу-методикалык документтердин негизи болот. Ошондой эле орто кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүнүн сапатын баалоо, илимдин, техниканын жана социалдык-экономикалык чөйрөнүн жетишкендиктерин эске алуу менен толуктоо, жаңылоо жана жетишилген окутуунун натыйжаларына системалуу мониторинг жүргүзүү максатында билим берүү уюмунун окутуучу-профессордук курамы;
- **060110 Лабораториялык диагностика** адистиги боюнча билим берүү программасын өздөштүрүүдө окуу иш-аракеттерин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн билим берүү уюмунун студенттери;
- өз компетенциясынын чегинде бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатына, окуу процессинин уюштурулушуна жооптуу болгон билим берүү уюмунун ректору жана проректорлору, билим берүү уюмунун окуу-усулдук бирикмеси жана анын тиешелүү тармактык комитеттери, факультеттердин декандары, институттардын жана колледждердин директорлору, кафедра башчылары, бөлүм башчылары, ПЦК башчылары жана башкалар;
- билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүнүн окуу-жетишкендиктерин, билим сапатын баалоочу экзамендик жана мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялык комиссиялар;
- бүтүрүүчүлөрдү ишке кабыл алууда адистигин (квалификациясын) аныктоо үчүн кесиптик ишмердүүлүктүн тиешелүү чөйрөсүндөгү иш берүүчүлөр;
- университетти, анын ичинде орто кесиптик билим берүүнү каржылаган уюмдар;
- билим берүү тармагында билим берүү программаларын аккредитациялоону ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу уюмдар;
- билим берүү системасындагы мыйзамдуулукту сактоону, көзөмөлдөөнү камсыз кылуучу, орто кесиптик билим берүү тармагындагы сапатты көзөмөлдөөнү ишке ашыруучу аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарынын өкүлдөрү;
- адистиктерди тандоо үчүн абитуриенттер.

5-БӨЛҮМ. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫН ӨЗДӨШТҮРҮҮНҮН ЧЕНЕМДИК МӨӨНӨТҮ ЖАНА ЭМГЕК СЫЙЫМДУУЛУГУ

5.1. Абитуриенттердин билиминин деңгээлине карата талаптар. Абитуриент тапшырууда төмөнкү документтердин бирине ээ болууга тийиш:

- негизги жалпы билими жөнүндө күбөлүккө;
- жалпы орто билими жөнүндө аттестатка;
- орто кесиптик билими жөнүндө дипломго;
- башталгыч кесиптик билими жөнүндө дипломго (негизги же жалпы орто билими тууралуу документи болсо).

5.2. Ушул билим берүү стандартына ылайык орто кесиптик билим берүү программасы күндүзгү окуу формасында ишке ашырылат.

5.3. **060110 Лабораториялык диагностика** адистиги боюнча даярдоодо билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу окутуунун формасына, колдонулган билим берүү технологияларына, студенттин жекече окуу планына карабастан 180 кредиттик бирдикти түзөт.

5.4. Күндүзгү окуу үчүн билим берүүнүн нормалдуу окуу мөөнөтү жалпы орто билим берүүнүн базасында ОКБ мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациядан өткөндөн кийин берилүүчү каникулдарды кошо алганда:

- жалпы орто билим берүүнүн базасында – 2 жыл 10 ай;
- негизги жалпы билим берүүнүн базасында билим берүү программасын өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтү 1 (бир) жылга узартылат.

5.5. Студенттин жекече окуу планы боюнча билим берүү мөөнөтүнүн нормалары билим берүү уюмунун академиялык саясатынын жана окуу процессин уюштуруу боюнча ченемдик-актылык документтердин негизинде аныкталат.

5.6. Кредиттик билим берүү технологиясын колдонуу менен окуу процессин уюштурууда ар бир академиялык дисциплинанын көлөмү академиялык кредиттердин бүтүн санын түзөт. 1 академиялык кредит 30 академиялык саатка барабар. Академиялык сааттын узактыгы 45 мүнөт чегинде белгиленет.

5.7. Окуу пландарындагы окуу иштеринин бардык түрлөрүнүн сыйымдуулугу академиялык ECTS кредиттер менен белгиленет. Орто кесиптик билим берүүнүн НКББПнын күндүзгү окуу формасына жылдык эмгек сыйымуулугу 60 кредит жана семестредеги эмгек сыйымдуулугу 30 кредит.

5.8. Билим берүү уюму тиешелүү профилдеги орто кесиптик билимге же жогорку кесиптик билимге ээ адамдарга мурдагы билимдерин жана окутуунун натыйжаларын таанууну эске алуу менен тездетилген программалар боюнча билим берүү программасын өздөштүрүүгө укук берет. Мурунку өздөштүргөн айрым дисциплиналарды жана/же жумуш ордунда окутуунун айрым түрлөрү боюнча окутуунун натыйжаларын толугу менен же жарым-жартылай кайра аттестациялоонун (кайра зачеттоонун) жыйынтыгы менен аныктайт.

5.9. Билим берүү программасы онлайн формада колдонулган учурда практикалардын түрлөрүнө карабастан жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо онлайн формада өткөрүүгө (уюштурууга) жол берилбейт. Кырдаал пайда болгон гана учурда жол берилет.

5.10. Орто кесиптик билим берүү программасына интеграцияланган жалпы орто билим берүү программасын ишке ашырууда (11-класстардын программасын) жалпы орто билим жөнүндө документ (аттестат) берилбейт, колледжде окутулган жалпы орто билим жөнүндө баалар орто кесиптик билим берүү жөнүндөгү документке (дипломго) жазылат.

6-БӨЛҮМ. НЕГИЗГИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫН ИШТЕП ЧЫГУУГА ЖАНА ИШКЕ АШЫРУУГА ТАЛАПТАР

6.1. Билим берүү уюму эмгек рыногунун керектөөлөрүн эске алуу менен орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программаларын өз алдынча иштеп чыгат. Негизги билим берүү программасы адистик боюнча билим берүү стандартынын, квалификациялардын улуттук алкагынын, квалификациялардын тармактык/сектордук алкактарынын жана кесиптик стандарттардын (бар болсо) негизинде иштелип чыгат.

6.2. Орто кесиптик билим берүүнүн 060110 Лабораториялык диагностика адистиги боюнча негизги билим берүү программасынын окутуу жаатындагы максаты:

Заманбап медициналык шаймандарды жана жабдууларды, пробаларды колдонуу менен клиникалык-диагностикалык лабораторияларда лаборатордук изилдөөлөрдүн бардык түрлөрүн жана биологиялык калдыктарды зыянсыздандырууну жүргүзө алышкан, ошондой эле биологиялык материалдарды алуу, каттоо, сактоо, жеткирүү, эмгек ордун уюштура алган, учурдун талаптарына жооп берген, атаандаштыкка жөндөмдүү, кесипкөй, коомдук ишмердүүлүктөргө активдүү катышууга ынтызар, мекенин сүйгөн, өзүнүн оюн жазуу жана оозеки түрүндө даана туюндура алган атайын орто билимдүү адис болуп калыптанышат;

инсанды тарбиялоо жаатындагы максаты:

билим алуучуларды сылыктыкка, чечкиндүүлүккө, сабырдуулукка, жоопкерчиликке, коммуникация көндүмдөрүнө, өз жумушун берилүү менен аткарууга, гумандуулукка, тыкандыкка тарбиялоо;

кесиптик ишмердүүлүгү жаатындагы максаты:

- саламаттыкты сактоо – калктын ден соолугун сактоо жана камсыз кылуу, квалификациялуу дартты аныктоо, жардам көрсөтүү бейтаптардын жашоо сапатын жакшыртуу, калк менен алдын алуу иштерин жүргүзүү, лаборатордук техник персоналдын ишин уюштуруу;

- социалдык кызмат көрсөтүүлөр - жардамга муктаж адамдарга кам көрүү.

6.3. Билим берүү уюмунун тиешелүү структуралары илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиялардын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүшүн эске алуу менен НББПны кызыкдар тараптардын сунуштарына ылайык 5 (беш) жылда бир жолудан кем эмес жаңылайт. Билим берүү программаларын жаңылоо төмөнкүлөрдү камтыйт:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегияны иштеп чыгууну;
- билим берүү программаларына мезгил-мезгили менен мониторинг жүргүзүүнү;
- иш берүүчү менен макулдашылган бүтүрүүчүлөрдүн компетенциясына карата талаптардын негизинде билим алуучулардын билим жана билүү деңгээлдерин, көндүмдөрүн, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларын баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгууну;
- педагогикалык курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылууну;
- ишке ашырылып жаткан билим берүү программасын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылууну, аларды пайдалануунун натыйжалуулугун көзөмөлдөөнү;
- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан белгиленген аккредитациялоонун минималдуу талаптары боюнча өзүн-өзү баалоону үзгүлтүксүз жүргүзүүнү;
- өзүнүн ишинин натыйжалары, пландары, инновациялары жөнүндө коомчулукка маалымдоону.

6.4. Билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- социалдык-маданий чөйрөнү түзүүгө;

- инсанды ар тараптан өнүктүрүү жана социалдаштыруу, билим алуучулардын ден соолугун сактоо үчүн зарыл болгон шарттарды түзүүгө;

- билим берүү жараянынын тарбиялык/окуудан тышкаркы компоненттерин өнүктүрүүгө, анын ичинде өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, билим алуучулардын коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышуусуна өбөлгө түзүүгө.

6.5. Билим берүү программасынын ар бир циклинде тиешелүү дисциплиналарды (модулдардын) топтому жана алардын сыйымдуулугун билим берүү уюму (билим берүү уюмунун тиешелүү структуралары) өз алдынча аныктайт.

6.6. НББПнын дисциплиналарынын топтому милдеттүү (базалык) жана тандоо бөлүгүн камтууга тийиш. Тандоо курстары кесиптик цикл үчүн сунушталат жана ал үчүн дисциплиналардын каталогу билим берүү уюму (билим берүү уюмунун тиешелүү структуралары) тарабынан аныкталат.

6.7. Дисциплиналардын милдеттүүлүк даражасы, аларды өздөштүрүүнүн ырааттуулугун жана эмгек сыйымдуулугун “А”, “В” жана “С” топторуна бөлүштүрүү билим берүү уюмунун окуу процессин уюштуруу жөнүндөгү жоболоруна жана ушул Макеттин тиркемелерине ылайык уюштурулат.

6.8. Билим берүү уюму билим алуучуларга НББПнын окуу курстарынын (дисциплиналардын, модулдардын) жеткиликтүү болушун камсыздоого, киришүү курстарын өткөрүүгө, билим алуучунун жекече окуу траекториясын түзүү үчүн тандоо курстарын жана каалоолорун сурамжылоо аркылуу аныктоого милдеттүү. Билим алуучу билим берүү уюму тарабынан берилүүчү академиялык консультанттын катышуусу менен өзүнүн жекече окуу планын түзөт.

6.9. Билим берүү уюму НББПны түзүүдө билим алуучуларды укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга, билим алуучулар тандап алган дисциплиналар алар үчүн милдеттүү экендигин, ал эми алардын суммалык эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан аз болбоого тийиш экендигин түшүндүрүүгө милдеттүү.

6.10. Билим берүү уюму билим берүү программасын иштеп чыгууда жана ишке ашырууда гендердик теңчилик саясатын эске алууга, социалдык инклюзияны камсыз кылууга, ошондой эле санариптештирүүнү өнүктүрүүгө милдеттүү.

6.11. Билим берүү программасын ишке ашырууда билим алуучулардын укуктарына жана милдеттерине карата жалпы талаптар:

- билим алуучулар жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасынын алкагында билим алуучулардын тандоосу боюнча окуу дисциплиналарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чегинде конкреттүү дисциплиналарды тандап алууга укуктуу;

- өзүнүн жеке билим берүү траекториясын түзүүдө билим алуучу билим берүү уюмунан дисциплиналарды тандоо жана алардын келечектеги кесибине тийгизген таасири боюнча консультация алууга укуктуу;

- компетенцияларды өнүктүрүү бөлүгүндө билим берүү программасын өздөштүрүүдө натыйжаларга жетишүү максатында билим алуучулар студенттик өз алдынча башкарууну

өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга укуктуу;

- билим алуучулар билим берүү уюмунун билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттө аткарууга милдеттүү;

- билим алуучунун окуу жүктөмүнүн көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн кошкондо жумасына 38 сааттан кем эмес белгиленет. Окуу жүктөмүнүн жумалык максималдуу көлөмү билим берүү уюму тарабынан белгиленет;

- окутуунун күндүзгү формасында адисти даярдоодо аудиториялык сабактардын көлөмү жумасына жалпы көлөмдүн 35%нан кем эмес;

- окуу жылындагы каникул мезгилинин жалпы көлөмү 7-10 жуманы түзүп, анын ичинде окуу мөөнөтүнө жараша кыш мезгилинде эки жумадан кем болбоого тийиш.

7-БӨЛҮМ. 060110 ЛАБОРАТОРИЯЛЫК ДИАГНОСТИКА БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫНЫН БҮТҮРҮҮЧҮЛӨРҮНҮН КЕСИПТИК ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

7.1. 060110 Лабораториялык диагностика багыты боюнча билим берүү программасынын бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик **ишмердүүлүгүнүн багыттарына** төмөнкүлөр кирет:

- канды жана башка биологиялык суюктуктарды биохимиялык изилдөө;
- гематологиялык изилдөө;
- иммунологиялык изилдөө;
- микробиологиялык изилдөө;
- цитологиялык жана гистологиялык изилдөө;
- молекулярдык-генетикалык изилдөө;
- ошондой эле заарадан, зандан лаборатордук диагностикалык изилдөөлөрдү, аллергиялык жана аутоиммундук изилдөөлөрдү жүргүзүү.

7.2. 060110 Лабораториялык диагностика адистиги боюнча билим берүү программасынын бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик **ишмердүүлүгүнүн объекттери** болуп төмөнкүлөр саналат:

- лабораториялык инструменталдык изилдөөлөр, приборлор, материалдар, документтер. лабораториялык изилдөөлөр;
- лабораторлык шаймандар жана жабдуулар;
- биологиялык материалдардын үлгүлөрү.

7.3. 060110 Лабораториялык диагностика адистиги боюнча билим берүү программасынын бүтүрүүчүлөрү **“Лаборант-техник”** квалификациясын ыйгаруу менен окуу тармагында даярдала турган **кесиптик ишмердүүлүктүн түрлөрү**:

1. Жалпы клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү;
2. Гематологиялык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү;
3. Биохимиялык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү;
4. Микробиологиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү;
5. Гистологиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү;
6. Санитардык-гигиеналык изилдөөлөрдү жүргүзүү;
7. Маалыматтарды иштетүү жана сактоо.

7.4. 060110 Лабораториялык диагностика адистиги боюнча **Лаборант-техник** квалификациясы ыйгарылган адис кесиптик ишмердүүлүктүн түрүнө (түрлөрүнө) ылайык, төмөнкү **кесиптик милдеттерди чечүүгө даяр**: медициналык лаборант лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүүгө жана лабораторияда тартипти сактоого байланыштуу түрдүү иштерди аткарат. Ал бейтаптардан үлгүлөрдү алуу, ар кандай лабораториялык изилдөөлөрдү

жүргүзүү, менен алектенет, ошондой эле лабораториянын иштеши үчүн зарыл болгон башка иштерди аткарат.

1. Жалпы клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү:

- бейтаптардан үлгүлөрдү алуу;
- лабораториялык жабдууларды тейлөө;
- жалпы клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү үчүн биоматериалдарды алуу;

2. Гематологиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү:

- кандын анализин текшерүүдөн өткөрүү;
- жилик чучугун текшерүү;
- коагуляция факторун текшерүү.
- Кандагы ар кандай көрсөткүчтөрдүн деңгээлин аныктоо (мисалы, глюкоза, холестерин, ферменттер).

3. Биохимиялык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү:

- кандагы белоктор, углеводдор, майлар, ферменттер, микроэлементтер жана ажыроо азыктары сыяктуу ар кандай заттардын деңгээлин аныктоо.
- заарадагы электролиттер, белок, глюкоза жана башка заттарды, анын ичинде ар кандай параметрлерди изилдөө.
- башка биологиялык суюктуктардын анализи: Мисалы, эякуляциянын, шилекейдин, заңдын биохимиясы

4. Микробиологиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү:

- микроорганизмдерди жана алардын айлана-чөйрө жана организм менен өз ара байланышын изилдөө;
- микроорганизмдерди аныктоо жана идентификациялоону, алардын дарыларга сезгичтигин аныктоо, адамдын микробиотасын изилдөө.

5. Гистологиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү:

- биопсия же хирургиялык жол менен алынган ткандардын микроскопиялык түзүлүшүн талдоо;
- дарыгерлерге диагноз коюуга, шишиктин түрүн аныктоо.

6. Санитардык-гигиеналык изилдөөлөрдү жүргүзүү:

- ар кандай экологиялык объекттердин, тамак-аш азыктарынын жана башка товарлардын сапатын жана коопсуздугун баалоо;
- продукциянын жана айлана-чөйрөнүн санитардык-гигиеналык талаптарга жана стандарттарга ылайык келүүсүн аныктоо.

7. Маалыматтарды иштетүү жана сактоо.

- лабораториялык изилдөөлөрдүн маалыматтарын иштеп чыгуу жана сактоо;
- маалыматтар чогултуулат, иштетүү, сактоо жана талдоо жана чечим кабыл алуу;
- маалыматтарды иштетүү, текшерүү, сапатты көзөмөлдөө.

8-БӨЛҮМ. 060110 ЛАБОРАТОРИЯЛЫК ДИАГНОСТИКА БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫН ӨЗДӨШТҮРҮҮНҮН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫНА ТАЛАПТАР

8.1. Билим берүү программасын өздөштүрүүнүн натыйжасында бүтүрүүчүдө төмөнкү жалпы компетенциялар (ЖК) калыптанышы керек.

Багыттар	Компетенциялар	Окутуунун натыйжасы (ОН)
Тилдик жана коммуникативдик көндүмдөр	ЖК-1: Эл алдында баяндама жасайт; өз кебинин стилин, түрүн тандайт жана аны баяндайт, өз пикирин жазма-оозеки формада туура, так билдирет жана далилдейт, изилдөөнүн жыйынтыктарын кесиптик чөйрөдө кыргыз, орус жана чет	ОН-1: Үч тилде баарлашат: кыргыз жана орус тилдеринде В2 деңгээлинде, чет тилдердин биринде В1 деңгээлинде кесиптик чөйрөдө кеп ишмердүүлүгүн

	тилдеринде алып чыгат.	жүргүзөт.
Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар	ЖК-2: Кесиптик ишмердүүлүгүндө инсандык-жарандык мамилелерди сын көз караш менен талдайт жана баа берет, мамлекетүүлүктүн философиясын, жарандык идентүүлүктү, патриоттуулукту, жалпы адамзаттык жана улуттук баалуулуктарды өркүндөтүүгө багытталган идеяларды демилгелөөгө жана аткарылышын камсыздоого жөндөмдүү.	ОН-2: Инсандык, улуттук идентүүлүктү сактоо менен жалпы адамзаттык жана улуттук баалуулуктарды урматтайт, өнүгүүсүнө жана жайылтылышына кам көрө алат, мамлекеттин кызыкчылыктарына жана социалдык чөйрөдө инсандык, жарандык жоопкерчилик мамиледе болот.
Soft skills (жумшак көндүмдөр)	ЖК-3: Жаңы идеяларды генерациялайт жана креативдүү ой жүгүртүү менен тышкы чөйрөдөгү инновацияларга жана күтүүсүз кырдаалдарга ыңгайлаша алат; Долбоорлорду уюштуруу жана ишкердик жүргүзүүдө аналитикалык ойлонот жана сын көз караш менен аракеттене алат.	ОН-3: Идеяларды жаратууга жана критикалык ой жүгүртүүгө, башка көз караштарды интеграциялоого жана талдоого жөндөмдүү, профессионалдык чөйрөдө аргументтүү жана конструктивдүү ойлонот, ишкердик жүргүзүүдө стандарттык эмес кырдаалда өзүн-өзү башкарат, психологиялык туруктуулукту жана изилдөөчүлүк жөндөмдөрдү колдоно алат.
STEM көндүмдөр	ЖК-4: Санариптик медиа тексттерди, инфографикаларды, негизги математикалык, инженердик, илимий принциптерди колдоно алат, санариптик жана креативдүү экономиканын ар кандай бизнес чөйрөлөрүндөгү жаңы тенденцияларга ыңгайлаша алат;	ОН-4: Заманбап маалыматтык-телекоммуникациялык технологияларды жана математикалык методдорду колдонот, техникалык, санариптик жана креативдүү экономиканын тенденцияларына ийкемдүү мамиле жасайт.

8.2.060110 Лабораториялык диагностика адистиги боюнча билим берүү программасынын бүтүрүүчүсү төмөндөгү **жалпы кесиптик компетенциялар (ЖКК)** ээ болушу керек:

Жалпы кесиптик компетенциялар	
ЖКК-1	Кесиптик милдеттерди натыйжалуу аткарууда, кесиптик жана инсандык өнүгүү үчүн зарыл болгон маалыматтарды издөө, чечмелөө жана колдоно алат.
ЖКК-2	Химиялык формулалар жана теңдемелер менен иштей билүү, химиялык принциптерди практикалык иштерде колдонуу көндүмдөрүнө ээ болуу.
ЖКК-3	Адамдын организмнин, анын системаларынын жана органдарынын түзүлүшү жана иштеши жөнүндө жана дененин ар кандай бөлүктөрүнүн (анатомиясын) жана функцияларын (физиологиясын), ошондой эле алардын ортосундагы өз ара байланышты түшүнөт.
ЖКК-4	Клиникалык патологиянын заманбап ыкмаларын колдонуу менен ооруларды, патофизиологияны жана ар кандай оорулардын жүрүшүнүн өзгөчөлүктөрүн изилдөө жана диагностикалоо менен кесиптик милдеттерди ийгиликтүү аткарууга жөндөмдүүлүгүнө ээ болот.
ЖКК-5	Паразиттик ооруларды тааный билүү, туура диагностикалоо жана алдын алуу чараларын жүргүзүү жөндөмүнө ээ болуу.
ЖКК-6	Латын тилинин негизги грамматикалык түзүлүштөрүн жана сөздөрүн өздөштүрүп илимий жана медициналык терминдердин маанисин түшүнүп, аларды туура колдоно алат.
ЖКК-7	Аскердик иштер боюнча билимдерге жана аскерлерди медициналык жактан камсыздоону жана ар кандай кырдаалдарда, өз алдынча жана өз ара жардам көрсөтүүнүн негизги ыкмаларына, аскердик кызматка даярдык көндүмдөрүнө ээ болот.
ЖКК-8	Дары-дармектердин организмге тийгизген таасири, сиңүүсү, таралуусу, метаболизмге өтүүсү жана сыртка чыгарылуусу, ошондой эле кандай кошумча таасирлери болушун билет.
ЖКК-9	Тез жардам келгенге чейин ден соолукту сактоого багытталган иш-чаралардын жалпы көндүмдөрүнө ээ жана өзгөчө кырдаалдарда жардам көрсөтө алат.
ЖКК-10	Кесиптик милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон билимдерге, ар кандай психотерапевттик ыкмаларга, баарлашуу, эмпатия жана рефлексия көндүмдөрдөргө ээ болот.
ЖКК-11	Тукум куучулукту жана өзгөргүчтүктү, ошондой эле оорулардын пайда болушунда жана алардын алдын алууда генетикалык факторлордун ролун, генетикалык изилдөөлөрдүн ыкмаларын, тукум куума ооруларды диагностикалоону жана генетикалык кеңеш берүү ыкмаларына ээ болот.
ЖКК-12	Нормативдик укуктук иш кагаздарды колдонуу менен кесиптик ишмердигинде, юридикалык жоопкерчилик менен иштей алат.

8.3.060110– « Лабораториялык диагностика » адистиги боюнча «Лаборант-техник» квалификациясына ээ болгон бүтүрүүчү кесиптик ишмердүүлүктүн түрүнө төмөндөгүдөй дартты аныктоо жана дарылоодогу кесиптик компетенцияларга (КК) ээ болушу керек:

Жалпы клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү багытындагы компетенциялар

Компетенциялар	Компетенциянын мазмуну
КК-1	Бейтаптардан үлгүлөрдү ала алат, лабораториялык жабдууларды тейлөө жөндөмүнө ээ болот.
КК-2	Жалпы клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү үчүн биоматериалдарды алуу көндүмдөрүнө ээ.
КК-3	Клиникалык-диагностикалык лабораторияда бардык лабораториялык изилдөөлөрдүн түрүн жүргүзө алат.

Гематологиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү багытындагы компетенциялар

Компетенциялар	Компетенциянын мазмуну
КК-4	Кандын анализин текшерүүдөн өткөрө алат жана жилик чучугун текшерүү көндүмдөрүнө ээ болот.
КК-5	Кандын коагуляция факторун текшере алат жана кандагы ар кандай көрсөткүчтөрдүн деңгээлин аныктоожөндөмдүүлүктөрүнө ээ болот.
КК-6	Ар түрдүү лабораториялык изилдөөлөр үчүн биоматериалдарды жыйнайт, сактайт жана транспорттой алат.

Биохимиялык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү багытындагы компетенциялар

Компетенциялар	Компетенциянын мазмуну
КК-7	Кандагы негизги органикалык полимерлерди, ферменттерди, микроэлементтерди жана ажыроо азыктары сыяктуу ар кандай заттардын деңгээлин аныктоо көндүмдөрүнө ээ.
КК-8	Заарадагы жана башка организмдин суюк чөйрөсүндөгү электролиттерди, белокторду, глюкозаны жана башка заттарды жана алардын ар кандай параметрлерди изилдөө жөндөмүнө ээ болот.
КК-9	Ар түрдүү концентрациядагы химиялык эритмелерди даярдай алат.
КК-10	Лабораториялык жабдуулар менен иштей билет (ФЭК, анализатор, центрифуга, өлчөөчү тараза, дозатор, автоматтык жана айнек пипеткалар).
КК-11	Лабораториялык идиштерди, жабдууларды, инструменттерди, изилдөө үчүн керек болгон аппараттарды, керектелүүчү реактивдерди даярдай алат.

Микробиологиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү багытындагы компетенциялар

Компетенциялар	Компетенциянын мазмуну
КК-12	Микроскопиялык изилдөө үчүн лабораториялык изилдөөнүн биологиялык пробаларын даярдоо, анын ичинде: препаратты даярдоо, фиксирлөө, оңдоо, клеткалык элементтерди аныктайт.
КК-13	Микроорганизмдерди жана алардын айлана-чөйрө жана организм менен өз ара байланышын дарыларга сезгичтигин аныктайт, идентификациялайт, адамдын микробиотасын изилдөө көндүмдөрүнө ээ болот.

КК-14	Иштелип чыккан материалды, зыянсыздандыруу, идиштерди, инструменттерди жана биоматериалдарды стерилдөөнү жүргүзө алат.
--------------	--

Гистологиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү багытындагы компетенциялар

Компетенциялар	Компетенциянын мазмуну
КК-15	Биопсия же хирургиялык жол менен алынган ткандардын микроскопиялык түзүлүшүн талдайт жана дарыгерлерге диагноз коюуга, шишиктин түрүн аныктай алат.
КК-16	Лабораториялык изилдөөнүн жыйынтыгындагы нормалдуу жана патологиялык көрсөткүчтөрүн айырмалай билет.

Санитардык-гигиеналык изилдөөлөрдү жүргүзүү багытындагы компетенциялар

Компетенциялар	Компетенциянын мазмуну
КК-17	Биологиялык материалдар, сырткы чөйрөлөрдөн алынган пробалар, тамак-аш продуктулары, лабораториялык идиштер жана шаймандар менен иштөө коопсуздугун сактоо принциби менен лабораториядагы жумушту уюштура алат.
КК-18	Сырткы чөйрөнүн объектилеринен жана тамак –аш продуктуларынан проба алууну жүргүзөт.
КК-19	Эмгекти коргоонун эрежелерин, санитариялык-инфекциялык жана өрт коопсуздук эрежелерин сактоо менен жумуш ордун уюштура алат.
КК-20	Өзгөчө кырдаал учурунда жана оор абалында алгачкы медициналык жардам көрсөтүп кырдаалды аң-сезимдүү баалай билүү жана алдын алуучу иш чараларды жүргүзө алат.
КК-21	Ар кандай экологиялык объекттердин, тамак-аш азыктарынын жана башка товарлардын сапатын жана коопсуздугун баалайт, продукциянын жана айлана-чөйрөнүн санитардык-гигиеналык талаптарга жана стандарттарга ылайык келүүсүн аныктай алат.

Маалыматтарды иштетүү жана сактоо багытындагы компетенциялар

Компетенциялар	Компетенциянын мазмуну
КК-22	Материалды кабыл алуу, маркировкалоо, каттоо (анын ичинде компьютерди пайдалануу) анализ бланкаларын, протокол, изилдөө актыларын толтуруу, катто-отчеттук документацияны түзөт.
КК-23	Лабораториянын ичиндеги жана ортосундагы сапаттык текшерүүлөрдү жүргүзөт жана катышат.

9-БӨЛҮМ. 060110 ЛАБОРАТОРИЯЛЫК ДИАГНОСТИКА БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫН ИШКЕ АШЫРУУНУН ШАРТТАРЫНА ТАЛАПТАР

9.1. Билим берүү программасын ишке ашырууда кадрларга талаптар

9.1.1. Окуу процессин кадрлар менен камсыздоонун жалпы талаптары:

- билим берүү программасын даярдоонун НКББПсын ишке ашыруу, базалык билими жана/же квалификациясы орто кесиптик лаборатордук дартты аныктоо адистигин аяктаган жана бакалавр, магистр, адистен төмөн эмес болуп улантылган, окутуп жаткан дисциплинасы багытына туура келген жана системалуу түрдө окуу (илимий)-методикалык ишмердүүлүк менен алек болгон педагогикалык кадрлар менен камсыз кылынышы керек;
- билим берүү программасынын окутуучуларынын жалпы санына карата штаттык окутуучулардын үлүшү 70%дан кем болбошу керек;
- окутуучу окуучунун катышы 1:12ден ашпашы керек.

9.1.2. Окуу процессин кадрлар менен камсыздоонун билим берүү багытынын өзгөчөлүктөрүнө ылайык талаптары:

- билим берүү программасын ишке ашырган окутуучулардын 30% дан кем эмес бөлүгү өндүрүштөн жана же тиешелүү бизнес секторлордон болушу шарт;
- билим берүү программасын ишке ашырууда ата мекендик жана/же чет өлкөлүк алдыңкы тажрыйбалуу окутуучулардан (онлайн же офлайн окуу формасын колдонуу менен) окуу жыл ичинде кеминде бир жолу конок лекцияларга тартуу;
- кесиптик циклдын окутуучуларынын сапаттык курамын баалоодо 10 жылдан ашык өндүрүштө тажрыйбасы бар кызматкерлер эске алынат;
- билим берүү программасын ишке ашыруучу профессордук-окутуучулук курам үч жылда бир жолу тиешелүү тармакта өзүнүн кесиптик квалификациясын, ал эми беш жылда бир жолу педагогикалык квалификациясын жогорулатууга тийиш.
- кесиптик дисциплиналарды базалык билими жана/же квалификациясы орто кесиптик лаборатордук дартты аныктоо адистигин аяктаган жана бакалавр, магистр, адистен төмөн эмес болгон 5 жылдан кем эмес тажрыйбасы бар окутуучулар окутат.

9.2. Окуу процессинин окуу-усулдук жана маалыматтык камсыздалышына талаптар

9.2.1. Адабияттар фондуна талаптар:

- **060110 Лабораториялык диагностика** адистигинин билим берүү программасын ишке ашырууда ар бир билим алуучунун маалымат базаларына жана билим берүү программасынын дисциплиналарынын толук тизмеги боюнча түзүлгөн китепканалык фонддорго жетүүсү менен камсыз кылынууга тийиш;
- Ар бир дисциплина үчүн милдеттүү (негизги) жана кошумча окуу китептери жана методикалык окуу куралдары менен камсыздалышы керек.
- милдеттүү окуу китептеринин жана методикалык куралдардын тизмеги: гуманитардык дисциплиналар үчүн акыркы 5 жыл ичинде чыккан, табигый багыттагы адистиктердеги атайын жана жалпы билим берүүчү дисциплиналар үчүн акыркы 10 жыл ичинде чыккан адабияттар сунушталууга тийиш, бирок адабияттардын чыккан жылына карата чектөө болбоосу зарыл.
- милдеттүү окуу китептеринин жана методикалык куралдардын бир студентке 0,5 экзemplярдaгы ченемге ылайык келиши керек;
- билим алуучулардын билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабияты жана/же электрондук адабият менен камсыз болушу тийиш. Окуу маалыматынын булактары заманбап талаптарга жооп бериши керек;
- билим берүү процессинде ченемдик-укуктук актылар, локалдык актылар, кесиптик багыттагы мезгилдүү басылмалардын материалдары пайдаланылууга тийиш;

- Лабораториялык, практикалык иштер үчүн усулдук каражаттар менен камсыздоо 1:1 болушу зарыл.

- Кошумча окуу китептери, сурап билүү-библиографиялык жана адистешкен мезгилдик басылмалардын 5 экземпляры 100 студентке туура келүүсү керек.

9.2.2. Электрондук окуулукуларга талаптар:

- окуу планындагы ар бир дисциплина (модуль) боюнча милдетүү жана кошумча окуу китептеринин электрондук китепканада камсыз кылынууга тийиш;

- электрондук-китепкана система ар бир билим алуучуга электрондук окуулукуларды колдонуу үчүн интернет желеси жана окуу жайдын санариптик платформалары жекиликтүү болуусу керек (компьютердик кааналар, методикалык кааналарда орундукулар жетиштүү болууга тийиш);

- ата мекендик жана чет элдик ЖОЖдор жана уюмдар менен ыкчам маалымат алмашуу Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык менчик жөнүндө мыйзамдарынын жана Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык менчик тармагында эл аралык келишимдердин талаптарын сактоо менен ишке ашырылышы керек;

- НКББПнын ар бир окуу дисциплиналары боюнча милдетүү жана кошумча окуу адабияттарынын электрондук түрү жеткиликтүү болууга тийиш.

9.2.3. Окуу-усулдук материалдардын (комплекстердин) электрондук формаларынын окуу жайдын тиешелүү санариптик платформаларына жайгаштырууга талаптар:

Ар бир окуу дисциплинасынын окуу-усулдук материалдары (комплекстердин) (силлабус, баалоо каражаттары ж.б.) окуу процесси башталганга чейин окуу жайдын санариптик (электрондук) платформасына жайгаштырылууга тийиш.

9.3. Окуу процессинин материалдык-техникалык камсыздалышына талаптар

Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу планында каралган лабораториялык, дисциплиналык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, студенттерди практикалык даярдоонун бардык түрүн жүргүзүүнү камсыз кылган, колдонуудагы санитардык жана өрткө каршы эрежелер менен ченемдерге ылайык келген материалдык-техникалык базасы болушу керек.

Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу студенттин лабораториялык жана практикалык иштерди, анын ичинде персоналдык компьютерлерди колдонуу менен практикалык тапшырмаларды милдеттүү компонент катары аткарууну камсыз кылышы керек. 1 студент үчүн пайдалуу аянт 3м² кем эмес болушу керек.

9.3.1. Атайын кабинеттер (лабораториялык, лингофондук, компьютердик, виртуалдык, мультимедиалык ж.б.).

Кабинеттер:

1. Кыргыз (орус) тили (плакаттар и стенддер)
2. Чет тили (плакаттар жана стенддер)
3. Медициналык терминология менен латын тилинин негиздери (плакаттар жана стенддер)
4. Кесиптик математика (плакаттар жана стенддер).
5. Кесиптик ишмердуулуктогу информациялык камсыздоо (плакаттар жана стенддер, компьютеры).
6. Негизги аскердик медициналык окуу(плакаттар жана стенддер).
7. Кесиптик ишмердүүлүктү укуктук камсыздоо (плакаттар жана стенддер).
8. Кесиптик психология (плакаттар жана стенддер).
9. Дене тарбия (сорттук шаймандар, плакаттар жана стенддер).
10. Этика жана деонтология (плакаттар жана стенддер).
11. Биология жана медициналык генетиканын негиздери (плакаттар жана стенддер).
12. Адамдын организмдеги биогендик элементтердин ролу (плакаттар жана стенддер).
13. Анатомия жана физиология (плакаттар жана стенддер, адамдын скелети жана анын түзүмдүк бөлүмдөрү, муляждар, фантомдор).

37. Жалпы клиникалык патологиянын негиздери (плакаттар жана стенддер, муляждар, фантомдор, көрсөтмө куралдар, медициналык бинттер, шакшактар, оорулууларга кам көрүүчү предметтер, канды токтотуучу боолуктар).
38. Медициналык паразитология (плакаттар жана стенддер).
39. Токсикологиянын негиздери (плакаттар жана стенддер). микроскоп).
40. Сестралык иштин негиздери (плакаттар жана стенддер).
41. Интерактивдүү доска, проектор.
42. Компьютердик класс.
43. Окуу-машыгуу борбору:

Бардык клиникалык адистиктер боюнча:

44. Видеослайддарды, тематикалык фильмдерди көрүү үчүн кабинет (телевизор, интернет менен туташтырылган компьютер).

45. Спорттук комплекс:

- спорт залы,
- кеңири профилдеги ачык стадион.

46. Залдар:

- китепкана, электрондук китепкана;
- интернет желесине кирүү мүмкүнчүлүгү бар окуу залы;
- электрондук китепкана;
- салтанаттуу чогулуш өткөрчү зал- 1;
- ашкана – 1.

9.3.2. Өндүрүштүк базада окутуунун шарттары (өндүрүштө окутуу):

Билим берүү уюму милдеттүү түрдө практикалык окутуу, кесиптик билимдерди жана көндүмдөрдү бекемдөө максатында ишканалардын базасында билим алуучунун жалпы жана кесиптик билимдерди, көндүмдөрдү алуусуна багытталган жумуш ордунда окутууну камсыздап берүүсү керек.

НКББПнын тиешелүү кесиптик дисциплиналары боюнча ишканада же уюмда өткөрүлүүчү өндүрүштө окутууну камтыган программаларын иштеп чыгууга жана бекитүүгө тийиш.

Өндүрүш объектисинде медициналык лаборантты даярдоо тажрыйбалуу адистин жетекчилиги астында лабораторияларда жүрүүсү шарт. Мында билим алуучу практикалык көндүмдөрдү алууга, жабдуулар жана материалдар менен иштөө жөндөмдүүлүгүнө, лабораториянын иштөө принциптерин түшүнүүгө мүмкүнчүлүгүнө ээ болуусу зарыл.

060110 Лабораториялык диагностика адистигинде билим алуучулар 1-2-3-4-5-6 семестрлерде окуу өндүрүштүк медициналык мекемелерде практикаларын өтүшөт.

9.4. Билимдердин сапатын баалоого талаптар

9.4.1. Текшерүүнүн түрлөрү:

Студенттердин окуу жетишкендиктерин контролдоо системасы төмөнкү деңгээлдерди камтысуу керек:

- учурдук текшерүү (УТ); - аралык текшерүү (АТ); - студенттерди аралык (семестрдик) аттестациялоо; - мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация (МЖА).

Билим алуучуларды учурдагы аттестациялоо билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан белгиленген (окумуштуулар кеңеши тарабынан бекитилген) баалоо системасынын негизинде окуу семестринин ичинде жүргүзүлөт.

Билим алуучуларды орто аралык аттестациялоо ар бир семестрде жүргүзүлөт жана бардык дисциплиналар/модулдар боюнча семестрдеги учурдагы аттестациялоонун жыйынтыктары билим берүү уюмунун локалдык актыларына ылайык уюштурууга тийиш.

9.4.2. Баалоо каражаттар фонду жана баалоонун критерийлери:

Окутуунун кредиттик технологиясы (мындан ары – ОКТ) боюнча окуу программалары семестрлердеги модулдар деп аталган дисциплиналардын кредиттерине жараша бир нече

модуларга бөлүнөт. Модулар логикалык натыйжага ээ болгон дисциплинанын программасынын бир бөлүгү жана билимдин, жөндөмдүн жана практикалык көндүмдөрдүн жыйындысы болуусу керек.

Билим алуучулардын жеке жетишкендиктеринин билим берүү программасынын этаптуу же акыркы талаптарына ылайык келүүсүнө учурдагы, аралык жана жыйынтыктоочу аттестациялоо жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо үчүн типтүү тапшырмаларды, текшерүү иштерин, модулдук тесттерди жана ээ болгон компетенциялардын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү практикалык тапшырмаларды камтыган баалоо каражаттарынын базалары жана критерийлери иштелип чыгууга тийиш.

Ар бир дисциплина үчүн текшерүүнүн түрлөрүнө ылайык, баалоо каражаттары жана баалоонун критерийлери окуу процесси башталганга чейин иштелип чыгат жана билим алуучуларга жеткиликтүү болуу үчүн окуу жайдын сайтына жайгаштырылууга тийиш.

9.5. Практиканы уюштурууга коюлган талаптар.

9.5.1. Практика жөнүндө жалпы жоболор:

Билим берүү программаларын окутууда билим алуучулар үчүн өткөрүлүүчү практикалар, адисти даярдоодогу кесиптик компетенцияларды калыптандыруучу окуу процессинин формасы катары каралат. Ар бир билим алуучу билим берүү уюму тарабынан көрсөтүлгөн практиканын түрлөрүн өтүүгө (аткарууга) милдетүү.

Билим берүү уюму өндүрүштүк практиканы кесиптик билим берүүнүн багытына жана адистигине жараша өндүрүштүк мекемелерде, клиникалык ооруканаларда, ооруларды алдын алуу жана мамлекеттик санитардык-эпидемиологиялык көзөмөлдөө борборлорунда өткөрүлүүсүн камсыздоого тийиш.

9.5.2. Кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программасына даярдоодо практиканын төмөнкү түрлөрү өткөрүлөт:

1. Санитардык-гигиеналык лабораторияда баштапкы кесиптик көндүмдөрдү алуучу практика;
2. Клиникалык диагностикалык лабораторияда лаборанттын жардамчысы катары окуу-өндүрүштүк практика;
3. Гистологиялык жана патологиялык-анатомиялык лабораторияларда лаборанттын жардамчысы катары окуу-өндүрүштүк практика;
4. Бактериологиялык, клиникалык жана санитардык гигиеналык лабораторияларда лаборанттын жардамчысы катары окуу-өндүрүштүк практика;
5. Квалификацияны алуу алдындагы практикасы.

9.5.3. Практиканын түрлөрүнө талаптар;

1. Санитардык-гигиеналык лабораторияда баштапкы кесиптик көндүмдөрдү алуучу практикада билим алуучу санитардык-гигиеналык изилдөөлөрдүн ыкмаларын өздөштүрүп, лабораториялык жабдуулар жана аналитикалык методдор менен иштөөнү үйрөнөт, ошондой эле лабораториянын принциптерин жана башка бөлүмдөр менен өз ара байланышын өздөштүрүүсү керек. Практиканын бул түрү “Гигиена жана санитардык-гигиеналык изилдөө технологиясы 1” дисциплинасынын биринчи бөлүмүн аяктагандан кийин өткөрүлүүсү абзел.

2. Клиникалык диагностикалык лабораторияда лаборанттын жардамчысы катары окуу-өндүрүштүк практика:

Практиканын бул түрүндө лабораториялык диагностика жаатында практикалык көндүмдөрдү жана билимдерди алуу үчүн шарт болуусу керек. Мында билим алуучу ар кандай анализдерди жүргүзүүгө, лабораториялык жабдуулар менен иштөөнүн ыкмаларын өздөштүрүүгө, ошондой эле лабораториялык ишти уюштурууну тереңдетүүнү үйрөнүүсү керек. Практиканын бул түрү “Клиникалык диагностикалык лабораторияларда иштөөнүн коопсуздугу” дисциплинасы аяктагандан кийин өткөрүлүүсү керек.

3. Гистологиялык жана патологиялык-анатомиялык лабораторияларда лаборанттын жардамчысы катары окуу-өндүрүштүк практика:

Практиканын бул түрү гистологиялык жана патологиялык анатомия лабораторияларында лаборантты даярдайт жана практикалык окутуу гистология, патологиялык анатомия, ткандардын үлгүлөрүн иштетүү жана жабдууларды колдонуу боюнча теориялык билимдин негизинде ишке ашуусу шарт. Мында билим алуучу окуу гистологиялык препараттарды, секцияны даярдоо, боёо, микроскопиялоо жана анализдөө сыяктуу көндүмдөрдү өнүктүрүүсү абзел.

Практиканын бул түрү “Гистология жана гистологиялык техника” дисциплинасы аяктагандан кийин өткөрүлүүсү керек.

4. Бактериологиялык, клиникалык жана санитардык гигиеналык лабораторияларда лаборанттын жардамчысы катары окуу-өндүрүштүк практика;

Практиканын бул түрү комплекстүү болуп, бактериологиялык, клиникалык жана санитардык-гигиеналык лабораторияларда ык машыгууларды алууга багытталуусу керек. Бул үчүн “Микробиология, эпидемиологиянын негиздери жана микробиологиялык изилдөөлөрдүн усулдары 1,2”, Клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдүн усулдары 1,2,3,4”, “Гигиена жана санитардык-гигиеналык изилдөө технологиясы 1,2, 3,4”, “Биохимиянын негиздери жана клиникалык - биохимиялык изилдөөлөрдүн усулдары 1,2,3” дисциплиналарын аяктагандан кийин өткөрүлүүсү керек.

Бактериологиялык лабораторияда:

- Практикада билим алуучу микроорганизмдер менен иштөөнү билүүсү, культураларды алууну жана сактоону, бактериялардын антибиотиктерге сезгичтигин аныктоосу зарыл, чөйрөлөрдү даярдоого жана стерилдөөгө, микроскоп менен иштөөгө тийиш.

Клиникалык лабораторияда:

- Практикада билим алуучу кан алганды, кан жана башка биологиялык суюктуктарды анализдегенди, автоматтык анализаторлор менен иштегенди, үлгүлөрдү жана коопсуздук эрежелерин сактаганды билүүгө тийиш.

Санитардык-гигиеналык лабораторияда:

- Практикада билим алуучу суунун, абанын жана топурактын үлгүлөрүн алууну, химиялык анализ жүргүзүүнү, натыйжаларды талдоону жана корутундуларды түзүүнү үйрөнүүсү керек.

5. Квалификация ыйгаруу алдындагы практика окутуунун жыйынтыктоочу этабы болуп эсептелинет жана ал студенттер тарабынан окутуунун теориялык, практикалык программасын толук өздөштүрүлгөндөн кийин адистигине жараша медициналык мекеме уюмдарында теориялык билиминин негизинде алгачкы кесиптик көндүмдөрдү калыптандыруу иш тажрыйбага ээ болуу үчүн медициналык мекеме уюмдарында өткөрүлүүсү керек.

Лаборант техник квалификациясын ыйгаруу алдындагы практикасы студенттерге келечектеги иш үчүн зарыл болгон лабораториялык иш боюнча практикалык көндүмдөрдү жана билимдерди алууга мүмкүндүк берүүчү окутуунун акыркы этабы болуп саналат. Практиканы бул түрү негизги кесиптик дисциплиналарды толук өздөштүргөндөн кийин жүргүзүлөт.

Билим берүү мекемеси практиканын жогоруда көрсөтүлгөн түрлөрүн жүргүзүү үчүн зарыл болгон документтерди берүүгө милдеттүү.

9.6. Жыйынтыктоочу аттестация.

Комплекстик жыйынтыктоочу мамлекеттик сынакка талаптар жана эмгек сыйымдуулугунун (кредиттин саны) бөлүштүрүлүшүнө негиздемелер:

Билим алуучуларды жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо толук окуу курсун аяктагандан кийин жүргүзүлүүгө тийиш. Мамлекеттик аттестациялык сынактардын түрлөрү жана аны уюштуруу тартиби бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо жүргүзүүнү жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын жана билим берүү уюмунун ченемдик-укуктук актыларына ылайык билим берүү уюму тарабынан аныкталышы керек.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга академиялык карызы жок жана окуу планында каралган окутуунун толук курсун аяктаган бүтүрүүчүгө уруксат берилүүгө тийиш.

9.6.1. Комплекстүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга талаптар жана академиялык жүктөмдү бөлүштүрүүнүн негиздемеси (кредиттердин саны):

Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо бул адистик боюнча бүтүрүүчүнүн даярдоонун минималдуу мазмунуна жана деңгээлине карата мамлекеттик талаптардын негизинде теориялык жана практикалык кесиптик даярдыгын баалоону караган адистик боюнча комплекстүү мамлекеттик дисциплиналар аралык экзамен түрүндө өткөрүлүүгө тийиш.

Акыркы мамлекеттик аттестация эки этаптан турушу керек:

- I этап – тестирлөө;
- II этап – объективдүү структураланган клиникалык сынак (видео жазуу менен атайын бөлүнгөн лабораториялык аудиторияларда жүргүзүлүүсү шарт).

Комплекстүү жыйынтыктоочу мамлекеттик экзамен студенттин билимин, теориялык жана практикалык көндүмдөрүн, клиникалык иш тажрыйбасын баалайт, ошондой эле тесттерге, практикалык көндүмдөрдү жана кырдаалдык тапшырмаларга даярдануу үчүн окуу жүктөмүнүн 3 кредитинен кем эмес болушу керек.

Жыйынтыктоочу баа мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын 2 этабынын орточо жыйынтыгы боюнча коюлушу керек.

10- БӨЛҮМ. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫНЫН БАЗАЛЫК ОКУУ ПЛАНЫНЫН ҮЛГҮСҮ

Блоктор	Циклдер	Циклдин багыттары	Дисциплиналар	Кредиттердин топторго бөлүнүшү			Сааттардын бөлүнүшү			1-окуу жылы		2-окуу жылы		3-окуу жылы		4-окуу жылы		
				“А”	“В”	“С”	Баары	Аудит.	СӨИ	1-семестр	2-семестр	3-семестр	4-семестр	5-семестр	6-семестр	7-семестр	8-семестр	
1-блок	1-цикл. Жалпы билим берүү (12 кредит)	Тилдик жана коммуникативдик көндүмдөр	Кыргызский язык															
			Русский язык															
			Немецкий															
		Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар	Каталог дисциплин №															
		STEM көндүмдөр	Каталог дисциплин №															
	Дене тарбия																	
	2-цикл. Жалпы кесиптик билим берүү	Жалпы кесиптик дисциплиналар																
3-цикл. Кесиптик билим берүү	Кесиптик дисциплиналар																	
2-блок	Практикалар																	
3-блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация																	
Билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу				180 кредиттен кем эмес														

Эскертүү: Базалык окуу планы ушул үлгүгө ылайык 1-3-тиркемелерди колдонуу менен иштелип чыгат.

Окуу планынын биринчи блогу 3 циклден турат, алар: жалпы билим берүү цикли, жалпы кесиптик билим берүү цикли жана кесиптик билим берүү цикли.

Жалпы билим берүү цикли “Тилдик жана коммуникативди көндүмдөр”, “Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар”, “Soft skills көндүмдөр (жумшак көндүмдөр)”, “STEM көндүмдөр” аталышындагы багыттарга (дисциплиналардын каталогу) бөлүнгөн. Ар бир багытка 3төн кем эмес дисциплина сунушталат жана дисциплиналардын каталогун билим берүү уюму аныктайт. Билим алуучулар багыттарга сунушталган дисциплиналарды өз алдынча тандай алат.

Базалык окуу планынын бардык циклдеги окуу дисциплиналары милдеттүүлүк даражасы жана мазмунун өздөштүрүүнүн ырааттуулугу боюнча «А», «В», «С» топторуна бөлүнөт:

«А» – дисциплиналардын ырааттуулугу сакталган, базалык окуу планда көрсөтүлгөн семестрде жана окууга милдетүү болгон дисциплиналар.

«В» – дисциплиналардын ырааттуулугу мааниге ээ эмес, милдетүү окууга тийиш. Билим алуучулар бул топтогу дисциплиналарды көрсөтүлгөн окуу жылдарга өз алдынча каалаган семестрлерде пландаштырып окуйт.

«С» – тобундагы дисциплиналарды каталогдон студент өз каалосу менен тандай алат. Бул топтогу дисциплиналардын семестрлери окуу планында так көрсөтүлүүгө тийиш. «С» тобуна дисциплиналардын каталогу сунушталат жана билим алуучулар ар бир каталогдон бир дисциплинаны гана тандай алат. Бир каталогтогу дисциплиналар тектеш болууга тийиш.

«С» тобу билим алуучулар базалык окуу планынын «А» тобундагы дисциплиналарды тереңдетүүгө, эмгек рыногунун талаптарына жана илимдин-техниканын жетишкендиктер эске алуу менен бүтүрүүчүнүн атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн камсыз кылуу үчүн кошумча компетенцияларга ээ болууга мүмкүндүк берет.

«С» – тобундагы дисциплиналар эмгек рыногунун талаптарына жана илимдин-техниканын жетишкендиктерин эске алуу менен ар бир окуу жылында жаңыланып туруусу мүмкүн.

**Орто кесиптик медициналык билим берүү боюнча базалык окуу планынын
жалпы эмгек сыйымдуулугунун бөлүштүрүлүшү**

Билим берүү программасынын структурасы		Билим берүү программасынын блокторунун эмгек сыйымдуулугу (кредит)			
		«А»	«В»	«С»	
1-блок	Дисциплиналар		104-158 кредит		
	Циклы	Жалпы билим берүү дисциплиналар		12 кредит	
		Кесиптик цикл	92-146 кредит		
		Жалпы кесиптик дисциплиналар	15%-25%	6%-10%	
		Кесиптик дисциплиналар	50%-60%	20%-25%	20%-25%
Дене тарбия		72-120 саат			
2-блок	Практика		20-70 кредит		
3-блок	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация		2-4 кредит		
Билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу		180 кредиттен кем эмес			

Орто кесиптик медициналык билим берүү боюнча базалык окуу пландарындагы милдеттүү дисциплиналардын циклдер боюнча бөлүштүрүлүшү жана эмгек сыйымдуулугу

Блоктор	Циклдер	Циклдин багыттары	Дисциплиналар	Кредиттердин топторго бөлүнүшү			Сааттардын бөлүнүшү			1-окуу жылы		2-окуу жылы		3-окуу жылы	
				“А”	“В”	“С”	Баары	Аудит.	СӨИ	1-семестр	2-семестр	3-семестр	4-семестр	5-семестр	6-семестр
1-блок	1-цикл. Жалпы билим берүү (12 кредит)	Тилдик жана коммуникативдик көндүмдөр			4										
		Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар			4										
		Soft skills көндүмдөр													
		STEM көндүмдөр			4										
		Дене тарбия													
	2-цикл. Жалпы кесиптик билим берүү	Жалпы кесиптик дисциплиналар													
	3-цикл. Кесиптик билим берүү	Кесиптик дисциплиналар													
2- блок	Практикалар (20-70 кредит)														
3-блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация (2-6 кредит)														
Билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу										180 кредиттен кем эмес					

Базалык окуу планынын дисциплиналарынын каталогу

Эскертүү: Жалпы билим берүү циклинин “дисциплиналар каталогундагы” дисциплиналар студент тарабынан тандалат.

Каталогдун номери	Каталогдун багыты	Каталогдогу дисциплиналардын аталыштары	Кредиттин көлөмү
Дисциплиналардын 1-каталогу	Тилдик жана коммуникативдик көндүмдөр (чет тилдер)	Англис тили	4
		Кытай тили	
		Корей тили	
		Немец тили	
Дисциплиналардын 2-каталогу	Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар багыты өрү	Ата-мекен тарыхы, улуттук баалуулуктар жана маданият	4
		Бйман	
		Кесиптик чөйрөдөгү экологиялык коопсуздук	
		Манас таануу...	
Дисциплиналардын 3-каталогу	Soft skills көндүмдөр	Долбоордук практикум	
		Критикалык жана дизайндык ой жүгүртүү	
		Медициналык психологиянын негиздери жана кесибке киришүү	
Дисциплиналардын 4-каталогу	STEM көндүмдөр	Тармактык математика	4
		Кесиптик ишмердиктеги санарип технологиялары	

Лаборатордук дартты аныктоо адистигинин ББС төмөнкү тараптардын катышуусу менен иштелип чыккан:

Жумушчу топтун төрайымы:

1. Лаборатордук дартты аныктоо адистигинин НКББП жетекчиси: Жакиева В.Т.

Мүчөлөрү:

I. Медколледж курамынан:

1. “Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу: Орозалиев Н.Б.
2. “Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу: Каримова Н.А.
3. “Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу: Макамбаева Г.Б.
4. “Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу: Нурматова Н.Д.

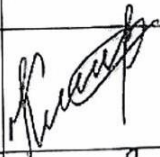
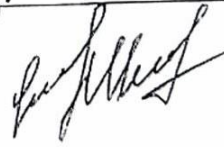
II. Колледждердин окутуучулары:

6. Ош медициналык колледжинин окутуучусу: Абдыкадырова Р.К.
7. Ош медициналык колледжинин окутуучусу: Боркулова А.К.
8. Ош медициналык колледжинин окутуучусу: Садирова Г.Б.
9. Ош Кыргыз-Озбек университетинин медициналык колледжинин окутуучусу: Арынова Айгул Эргешовна.
10. Ош Кыргыз-Озбек университетинин медициналык колледжинин окутуучусу: Абдымаликова Минура Маннаповна.

III. Иш берүүчүлөр:

11. Кыргыз республикасынын улуттук илимдер академиясынын “Тоо физиологиясы жана медицинасы” институтунун микробиология, вирусология жана иммунология лабораториясынын кызматкери: _____ Насыров Абдымомун Насырович.
12. Ош шаардык клиникалык ооруканага караштуу лабораториясынын башчысы: Исакова Г.Б.
13. Ош шаардык балдар инфекциялык ооруканага караштуу лабораториясынын башчысы: Бургошова М.С.
14. Ош облустар аралык бириккен клиникалык ооруканасы, лаборатория башчысы: Жусупова Б.К.
15. Ош облустар аралык бириккен клиникалык ооруканасынын дарыгеры, лаборант: Абдилаева Г.Ж.

Орто кесиптик билим берүүнүн стандартын иштеп чыккан чет өлкөлүк
ЖОЖдордун (колледждердин) кызматкерлери кирген жумушчу топтун
курамы

№	Иш орду жана ээлеген кызматы	Колу	Ф.И.О.
1.	Россия Федерациясынын Курск облусунун мамлекеттик саламаттыкты сактоо мекемеси. Курск шаардык шашылыш медициналык жардам көрсөтүүчү клиникалык оорукана. Лаборатория башчысы.		Апекина В.А.
2.	Россия Федерациясынын Курск облусунун мамлекеттик саламаттыкты сактоо мекемеси. Курск шаардык шашылыш медициналык жардам көрсөтүүчү клиникалык оорукана. Дарыгер.		Арапбай уулу С.
3.	Россия Федерациясынын Курск облусунун мамлекеттик саламаттыкты сактоо мекемеси. Курск шаардык шашылыш медициналык жардам көрсөтүүчү клиникалык оорукана. Дарыгер.		Мамедова Р.Р.
4.	Казакстан Республикасы, Талдыкорган жогорку медициналык колледжи. Окутуучу.		Кемельбаева Г.Т.
5.	Өзбекстан Республикасы, Пахтаабад медициналык колледжи. Директор.		Ахмедов Марифхан Маматханович.